

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้มุ่งที่จะทำความเข้าใจโครงสร้างของอุตสาหกรรม พร้อมทั้งทำการศึกษาระบบการคุ้มครองและการใช้ทรัพยากรในประเทศของโครงการปิโตรเคมีแห่งชาติ โครงการที่ 1 ซึ่งรัฐได้เข้ามามีบทบาทในการริเริ่มโครงการ และมีความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน เนื่องจากอุตสาหกรรมปิโตรเคมีเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องใช้เงินลงทุนและเทคโนโลยีระดับสูง อีกทั้งยังเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและขบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นๆอีกมากมาย วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อพิจารณาระดับการคุ้มครองอุตสาหกรรมและต้นทุนการใช้ทรัพยากรในประเทศของ NPC1 รวมทั้งศึกษาการไหลตัวของราคาวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ในตลาดโลกที่มีผลต่ออัตราการคุ้มครองที่แท้จริงและต้นทุนการใช้ทรัพยากรในประเทศของอุตสาหกรรม โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจผู้ผลิตในโครงการ และข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิในปี 2536 การศึกษานี้ใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอัตราการคุ้มครองที่แท้จริง (Effective Rate of Protection : ERP) และต้นทุนการใช้ทรัพยากรในประเทศ (Domestic Resource Cost : DRC)

อุตสาหกรรมปิโตรเคมีเป็นอุตสาหกรรมที่รัฐได้เข้ามามีบทบาทในด้านการคุ้มครองและส่งเสริมผู้ผลิตในประเทศอย่างมาก มาตรการคุ้มครองนั้น ได้แก่ การกำหนดอัตราภาษีศุลกากรนำเข้าและค่าธรรมเนียมพิเศษ โดยกำหนดอัตราภาษีนำเข้าสำหรับผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีขั้นต้นและขั้นกลางร้อยละ 20 ของราคานำเข้า และผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีขั้นปลายร้อยละ 40 ของราคานำเข้า ส่วนมาตรการส่งเสริมอุตสาหกรรมประกอบด้วย การให้สิทธิพิเศษต่างๆด้วยการส่งเสริมการลงทุนระดับที่สูงสุด การจำกัดจำนวนผู้ผลิตด้วยมาตรการห้ามตั้งหรือขยายโรงงาน เป็นต้น ผลของมาตรการต่างๆเหล่านี้ทำให้อุตสาหกรรมภายในประเทศสามารถแข่งขันกับผู้ผลิตต่างประเทศได้มากขึ้น อีกทั้งยังทำให้ผู้ผลิตในประเทศสามารถกำหนดราคาขายในประเทศได้ ด้วยการตั้งราคาให้ต่ำกว่าราคานำเข้าบวกภาษีศุลกากรนำเข้าเล็กน้อย

จากมาตรการคุ้มครองของรัฐ ทำให้ NPC1 มีอัตราการคุ้มครองตามราคาตามศักยภาพ (Potential NRP) ซึ่งคิดเฉพาะการคุ้มครองทางด้านภาษีศุลกากรนำเข้าในตัวผลิตภัณฑ์ เท่ากับร้อยละ

ละ 20 ในผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีขั้นต้น และร้อยละ 40 ในผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีขั้นปลาย ส่วนอัตรา การคุ้มครองตามราคาที่แท้จริง (Realized NRP) ซึ่งคำนวณจากการคุ้มครองตัวผลิตภัณฑ์ทั้งในด้าน มาตรการทางภาษีศุลกากรนำเข้าและมีโซ่ภาษีศุลกากรนำเข้าของ Ethylene Propylene HDPE LDPE PVC และ PP มีค่าเท่ากับร้อยละ 44.78 44.70 61.66 61.13 111.58 และ 57.24 ตาม ลำดับ จะเห็นว่ามาตรการที่มีโซ่ภาษีศุลกากรนำเข้าของรัฐนี้ มีผลทำให้การคุ้มครองที่ผลิตภัณฑ์ ได้รับจริงมีอัตราที่มากกว่าการคุ้มครองด้วยมาตรการทางภาษีศุลกากรนำเข้าเพียงอย่างเดียว

เมื่อรวมผลของการคุ้มครองทางภาษีที่มีต่อวัตถุดิบและปัจจัยการผลิตต่างๆที่ใช้ในการ ผลิตด้วย จะได้ Potential ERP ของ Ethylene Propylene HDPE LDPE PVC และ PP มีค่า เท่ากับร้อยละ 109.58 166.51 80.57 73.45 62.05 และ 69.71 ตามลำดับ การที่แต่ละ ผลิตภัณฑ์มีอัตราภาษีสำหรับวัตถุดิบและปัจจัยการผลิตในอัตราเดียวกันในแต่ละขั้นตอนการผลิต แต่กลับมีค่า Potential ERP ที่แตกต่างกันออกไปนั้น สืบเนื่องมาจากภาษีที่มีการจัดเก็บนั้นส่งผล ต่อมูลค่าเพิ่มของการผลิตผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆแตกต่างกันออกไป ผลิตภัณฑ์ที่มีความแตกต่างดัง กล่าวน้อยก็จะมีความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศมากกว่าผลิตภัณฑ์ที่มีความแตกต่างดัง กล่าวมาก ดังนั้นเมื่อพิจารณา Potential ERP จึงพบว่าผลิตภัณฑ์ที่มีความสามารถในการแข่งขันดี ที่สุด คือ PVC เนื่องจากอัตรากำไรที่จัดเก็บจากวัตถุดิบนั้นให้ผลคุ้มครองต่อ PVC น้อยที่สุด เพราะมีสัดส่วนการใช้วัตถุดิบจากต่างประเทศสูงที่สุดโดยเปรียบเทียบ ในขณะที่การคำนวณ Realized ERP ซึ่งเป็นการคิดอัตรากำไรคุ้มครองทั้งที่เป็นตัวภาษีและมีโซ่ภาษีที่มีต่อวัตถุดิบและ ปัจจัยการผลิตต่างๆที่ใช้ในการผลิตด้วยนั้น กลับได้ว่า PVC เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความสามารถในการ แข่งขันน้อยที่สุดในบรรดาผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีขั้นปลายของ NPC1 เนื่องจากมีค่า Realized ERP สูงถึงร้อยละ 271.99 ส่วน HDPE LDPE และ PP มีค่าเท่ากับร้อยละ 98.63 88.92 และ 75.17 เท่านั้น (Ethylene และ Propylene มีค่าดังกล่าวเท่ากับ 570.46 255.04 ตามลำดับ) สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก PVC ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้วัตถุดิบในประเทศที่มีราคาสูง กว่าในตลาดโลกน้อยกว่าผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีขั้นปลายอื่นๆ ซึ่งมีผลทำให้ Realized ERP ของ PVC สูงมากกว่าผลิตภัณฑ์อื่นๆด้วย

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาอัตรากำไรคุ้มครองตามราคาและอัตรากำไรคุ้มครองที่แท้จริง พร้อมๆกัน จะพบว่าผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีขั้นต้นมี NRP ที่น้อยกว่าแต่กลับมีค่า ERP ที่มากกว่า ผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีขั้นปลาย แสดงว่าถ้าพิจารณาเฉพาะในตัวผลิตภัณฑ์แล้ว รัฐให้ความคุ้มครอง ในผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีขั้นปลายมากกว่า แต่ถ้ามีการพิจารณารวมทั้งตัวผลิตภัณฑ์และวัตถุดิบ ต่างๆที่ใช้ผลิตด้วยแล้ว จะพบว่าการผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีขั้นต้นจะได้รับประโยชน์จากการคุ้มครอง

ครองที่รัฐให้กับวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตมากกว่าจึงทำให้มีอัตราการคุ้มครองที่แท้จริงสูงกว่าผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีขั้นปลาย

และเมื่อเปรียบเทียบอัตราการคุ้มครองที่แท้จริงที่คำนวณได้กับการศึกษาของสุณี กุดตระวุฒิชึ่งทำการศึกษาอุตสาหกรรมเม็ดพลาสติกในช่วงปี 2530 พบว่าอัตราการคุ้มครองที่คำนวณได้จากการศึกษานี้มีค่าที่ต่ำกว่าการศึกษาของสุณีเป็นอย่างมาก เนื่องจากในปี 2536 ที่ทำการศึกษานี้ การคุ้มครองอุตสาหกรรมปิโตรเคมีของไทยทางด้านภาษีนั้นมีเพียงการเก็บภาษีสุลกากรนำเข้าเท่านั้น ในขณะที่ในปี 2530 การคุ้มครองอุตสาหกรรมปิโตรเคมีของไทยนอกจากจะมีการเก็บภาษีสุลกากรนำเข้าในอัตราร้อยละ 40 ของราคานำเข้าแล้ว ยังมีการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น ภาษีการค้าต่างๆสำหรับสินค้านำเข้าที่แตกต่างไปจากสินค้าที่ผลิตในประเทศอีกมากมาย อีกทั้งในช่วงปี 2530 รัฐบาลได้มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษในการนำเข้าจาก HDPE ในอัตราร้อยละ 10 ของราคานำเข้าด้วย ซึ่งทั้งหมดนี้มีผลทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างมูลค่าเพิ่มในประเทศและตลาดโลกเป็นอย่างมาก อัตราการคุ้มครองที่แท้จริงในปี 2530 จึงสูงกว่าปี 2536

สำหรับผลของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพิกัดอัตราภาษีสุลกากรนำเข้าของไทย ซึ่งมีการปรับลดอัตราภาษีสุลกากรนำเข้าสำหรับผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีขั้นต้นเหลือเพียงร้อยละ 12 และ 5 ผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีขั้นปลายเหลือเพียงร้อยละ 30 และ 20 ของราคานำเข้าในปี 2538 และ 2540 ตามลำดับนั้น จะมีผลให้อัตราการคุ้มครองใน NPC1 ลดลง โดย Potential ERP จะลดลงมากกว่า Realized ERP เนื่องจากการลดภาษีจะส่งผลกระทบต่อ Potential ERP โดยตรง แต่อย่างไรก็ตาม การลดอัตราภาษีสุลกากรลง ก็ไม่ได้ทำให้อัตราการคุ้มครองที่แท้จริงของอุตสาหกรรมปิโตรเคมีในโครงการ NPC1 ลดลงมากนัก ทั้งนี้เนื่องจากอัตราภาษีสุลกากรนั้นแม้จะเป็นมาตรการที่คุ้มครองอุตสาหกรรมปิโตรเคมี จากการแข่งขันของผู้ผลิตนอกประเทศ แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้อุตสาหกรรมปิโตรเคมีมีต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นด้วยเช่นกันเพราะต้องซื้อวัตถุดิบในประเทศที่มีราคาสูงกว่าตลาดโลก ดังนั้นการลดอัตราภาษีสุลกากรแม้จะทำให้การคุ้มครองผู้ผลิตในประเทศลดลง แต่ก็ทำให้สามารถซื้อวัตถุดิบได้ในราคาที่ต่ำลงด้วย จากการหักล้างของผลดังกล่าวจึงส่งผลให้อัตราการคุ้มครองที่แท้จริงลดลงไม่มาก

สำหรับผลการศึกษาด้านทุนการใช้ทรัพยากรในประเทศโดยการเปรียบเทียบกับอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง (SER) ในปี 2536 ซึ่งคำนวณได้เท่ากับ 25.62 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ พบว่าทั้งอุตสาหกรรมปิโตรเคมีขั้นต้นและขั้นปลายมีค่า DRC มากกว่า SER ทั้งสิ้น โดยในอุตสาหกรรมปิโตรเคมีขั้นต้น ได้แก่ การผลิต Ethylene และ Propylene มีค่า DRC เท่ากับ 51.29 และ 79.02 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าค่า DRC ของอุตสาหกรรมปิโตรเคมีขั้นปลาย คือ HDPE LDPE PVC และ PP มีค่า DRC เท่ากับ 42.10 28.91 35.58

และ 33.24 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐตามลำดับ แสดงว่าการผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีทุกผลิตภัณฑ์ใน NPC1 เพื่อเป็นการทดแทนการนำเข้าหรือประหยัดเงินตราต่างประเทศหนึ่งดอลลาร์สหรัฐนั้น จำเป็นที่จะต้องใช้ทรัพยากรภายในประเทศมากกว่าหนึ่งดอลลาร์สหรัฐ ดังนั้นการนำเข้าผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีทั้งขั้นต้นและขั้นปลายจากต่างประเทศจะมีต้นทุนที่ถูกกว่าการผลิตใน NPC1 ทุกผลิตภัณฑ์

สาเหตุที่ทำให้การผลิตใน NPC1 มีต้นทุนการใช้ทรัพยากรในประเทศสูง และไม่สามารถแข่งขันทางด้านราคากับผลิตภัณฑ์ที่นำเข้าจากต่างประเทศได้นั้น เนื่องมาจากประเทศไทยยังเป็นผู้ผลิตรายใหม่ ยังมีปัญหาด้านการจ่ายชำระคืนเงินกู้และดอกเบี้ยอยู่ ขนาดของการผลิตยังไม่ก่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด ประกอบกับการขาดความชำนาญในการผลิตรวมถึงบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและปัญหาสำคัญที่ NPC1 ประสบอยู่ คือ มีต้นทุนวัตถุดิบที่สูงมาก อันเนื่องมาจากผลของการคุ้มครองที่ภาครัฐให้แก่อุตสาหกรรมนี้ที่ทำให้ได้รับราคาขายผลิตภัณฑ์ที่สูงขึ้น แต่ก็ต้องเผชิญกับต้นทุนวัตถุดิบที่สูงด้วยเช่นกัน รวมถึงการที่แยกขั้นตอนการผลิตออกเป็นแต่ละองค์กร ซึ่งมีรูปแบบของการบริหารที่แตกต่างกันไป ก่อให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์และกำไรสูงสุดในแต่ละช่วงการผลิต อีกทั้งไม่มีการร่วมมือกันเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างเป็นระบบเท่าที่ควรทั้งที่กระบวนการผลิตเป็นแบบครบวงจร ส่งผลให้ต้นทุนวัตถุดิบในแต่ละกระบวนการผลิตสูงมาก ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้การผลิตใน NPC1 มีต้นทุนการใช้ทรัพยากรในประเทศเพื่อการผลิตทดแทนการนำเข้าสูงกว่าเงินตราต่างประเทศที่ประหยัดได้

สำหรับการเปรียบเทียบผลของการศึกษานี้กับการศึกษาของสุณี กุลตระกูล ซึ่งอยู่ในช่วงก่อนที่จะมีการก่อตั้ง NPC1 พบว่าเมื่อมีการก่อตั้ง NPC1 แล้ว แม้ว่าจะยังไม่มีรายได้เปรียบโดยเปรียบเทียบจากการผลิตก็ตาม แต่ก็ทำให้สัดส่วน DRC ต่อ SER ได้ลดน้อยลง ซึ่งหมายความว่า การก่อตั้ง NPC1 คือมีการผลิตในอุตสาหกรรมขั้นต้นในประเทศนั้นสามารถช่วยประหยัดต้นทุนการใช้ทรัพยากรในประเทศในการผลิตเม็ดพลาสติกหนึ่งหน่วยได้มากกว่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีขั้นต้นจากต่างประเทศ แม้จะยังไม่สามารถทำให้ประเทศมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบจากการผลิตก็ตาม แต่ก็สามารถช่วยลดต้นทุนบางส่วนลงได้ เนื่องจากไม่ต้องนำเข้าเอทิลีนและโพรพิลีนซึ่งต้องเสียค่าขนส่ง ค่าประกันภัย ภาษีศุลกากรนำเข้า และค่าระวางเรือ ซึ่งแตกต่างกันไปตามระยะทาง อีกทั้งยังสามารถประหยัดต้นทุนในการสร้างถังเก็บวัตถุดิบ และทำเรือขนาดใหญ่ที่จะรองรับการขนส่งของเรือที่มีระวางบรรทุกขนาด 30,000-40,000 เมตริกตัน

ในส่วนสุดท้ายของการศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ผลของการไหลตัวของราคาวัตถุดิบและราคาผลิตภัณฑ์ในตลาดโลกที่มีต่ออัตราการผลิตที่แท้จริงและต้นทุนการใช้ทรัพยากรในประเทศ เนื่องจากวัตถุดิบเป็นต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่ในการผลิตของอุตสาหกรรมนี้ อีกทั้งราคา

ของวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ก็มีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตามอุปสงค์และอุปทานในตลาดโลกอีก ผลของการศึกษาปรากฏว่าการเปลี่ยนแปลงของราคาวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ในตลาดโลก จะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในอัตรการคุ้มครองที่แท้จริงและต้นทุนการใช้ทรัพยากรในประเทศในทิศทางตรงกันข้าม คือ ถ้าราคาวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ในตลาดโลกสูงขึ้นจะมีผลทำให้ ERP และ DRC มีค่าลดลง ซึ่งทำให้ได้ ERP และ DRC elasticity ที่มีเครื่องหมายเป็นลบ ผลิตภัณฑ์ที่มีการไหวตัวของ ERP สูงที่สุด คือ Propylene เท่ากับ -3.8317 รองลงมาได้แก่ PVC PP Ethylene LDPE และ HDPE โดยมีค่า ERP elasticity เท่ากับ -2.7035 -2.6777 -2.2646 -2.2638 และ -1.7096 ตามลำดับ และผลิตภัณฑ์ที่มี DRC elasticity มากที่สุดเรียงลำดับไปสู่วัตถุดิบที่มีค่า DRC elasticity น้อยที่สุดได้แก่ PVC Propylene HDPE Ethylene PP และ LDPE โดยมี DRC elasticity เท่ากับ -4.8370 -2.0824 -1.4142 -1.2342 -0.9981 และ -0.8406 ตามลำดับ

จากการศึกษาอัตรการคุ้มครองที่แท้จริงและต้นทุนการใช้ทรัพยากรในประเทศ รวมถึงผลของการไหวตัวของราคาวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ในตลาดโลก จะเห็นได้ว่า NPC1 ได้รับการปกป้องจากภาครัฐด้วยมาตรการต่างๆมากมาย ไม่ว่าจะเป็นมาตรการทางภาษีที่ทำให้ผู้ผลิตในประเทศสามารถกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์ให้ใกล้เคียงกับราคาตลาดโลกได้ หรือมาตรการคุ้มครองที่มีใช้ภาษีที่ช่วยขยายขอบเขตของการคุ้มครองที่มีอยู่แล้วให้มากขึ้น ซึ่งทั้งหมดนี้มีผลทำให้การผลิตในประเทศได้รับอัตรการคุ้มครองที่แท้จริงที่สูงมาก และการคุ้มครองดังกล่าวยังส่งผลให้อุตสาหกรรมนี้มีต้นทุนการใช้ทรัพยากรในประเทศในการผลิตผลิตภัณฑ์ทดแทนการนำเข้าสูงกว่าเงินตราต่างประเทศที่ประหยัดได้เสียอีก (เปรียบเทียบกับอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงในปี 2536) ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า NPC1 ไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตตามหลักการทางเศรษฐศาสตร์เลย

แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการผลิตใน NPC1 จะไม่ก่อให้เกิดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตผลิตภัณฑ์ใดเลยก็ตาม แต่เนื่องจากอุตสาหกรรมปิโตรเคมีนับว่าเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่องประเภทต่างๆ อีกมากมายซึ่งจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การส่งเสริมอุตสาหกรรมปิโตรเคมีในประเทศให้สามารถดำเนินได้ต่อไปจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ภาครัฐจะต้องให้ความสนใจ ซึ่งจากข้อสรุปในการศึกษาข้างต้นได้ให้ความหมายที่แสดงถึงเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้อุตสาหกรรมปิโตรเคมีของไทยทั้งในปัจจุบันและในอนาคตอยู่รอด รวมถึงสามารถพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้แม้จะมีการแข่งขันมากขึ้นในระหว่างผู้ผลิตปิโตรเคมีรายต่างๆของโลกดังนี้ คือ

1. เนื่องจากวัตถุดิบเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในต้นทุนการผลิตของอุตสาหกรรมปิโตรเคมี การที่ประเทศไทยจะพัฒนาอุตสาหกรรมนี้ต่อไปจึงควรที่จะต้องสามารถพึ่งตนเองในด้านวัตถุดิบ ทั้งในแง่ปริมาณที่มีมากเพียงพอกับความต้องการใช้ในประเทศ ในแง่ความสม่ำเสมอหรือความต่อเนื่องในการจัดหาวัตถุดิบให้แก่ผู้ผลิตปิโตรเคมีโดยไม่เกิดความขาดแคลน และในแง่ของราคาวัตถุดิบที่ควรจะไม่ใกล้เคียงกับราคาตลาดโลก เพราะหากมีวัตถุดิบในปริมาณที่มากพอสม่ำเสมอและมีราคาอยู่ในระดับที่สามารถแข่งขันกับวัตถุดิบนำเข้าได้แล้ว ก็จะมีผลทำให้ต้นทุนการผลิตและราคาผลิตภัณฑ์สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้มากขึ้น

2. จากการที่อุตสาหกรรมปิโตรเคมีเป็นอุตสาหกรรมที่มีกระบวนการผลิตเป็นแบบต่อเนื่อง คือ ผลผลิตของอุตสาหกรรมปิโตรเคมีขั้นต้นจะถูกใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีขั้นกลางและขั้นปลายต่อไป เพราะฉะนั้นราคาของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีขั้นต้นจึงมีส่วนสำคัญในการกำหนดต้นทุนการผลิตของผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีขั้นกลางและขั้นปลายด้วย ดังนั้นจึงควรจะมีระบบราคาที่สอดคล้องกันทั้งระบบและเป็นระบบที่ส่งเสริมให้อุตสาหกรรมภายในประเทศมีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้

3. เนื่องจากอุตสาหกรรมปิโตรเคมีมีกระบวนการผลิตเป็นแบบต่อเนื่อง ดังนั้นการรวมการผลิตอย่างครบวงจรให้อยู่ภายใต้การดำเนินการขององค์กรเพียงองค์กรเดียว แทนที่จะมีการแยกการผลิตออกเป็นแต่ละขั้นตอนในแต่ละองค์กรอย่างเช่นในปัจจุบัน จะมีผลทำให้ต้นทุนการผลิตโดยเฉลี่ยลดลงเนื่องจากสามารถลดส่วนต่างการตลาดในแต่ละช่วงการผลิตลงได้ และส่งผลให้อุตสาหกรรมปิโตรเคมีของไทยสามารถแข่งขันในตลาดโลกอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. อุตสาหกรรมปิโตรเคมีจัดเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีการลงทุนสูงมาก ขนาดการผลิตที่ใหญ่มากเท่านั้นที่จะก่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด (Economy of Scale) และมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำพอที่จะแข่งขันในตลาดโลกได้ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้อุตสาหกรรมปิโตรเคมีของไทยมีการผลิตในขนาดที่จะก่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด ด้วยการสนับสนุนอุตสาหกรรมต่อเนื่องให้มีการขยายตัวมากยิ่งขึ้น เพื่อสร้างความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีภายในประเทศให้มากขึ้น ตลอดจนการแสวงหาตลาดส่งออกใหม่ๆ และขยายส่วนแบ่งตลาดในตลาดส่งออกเดิม

5. เพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมปิโตรเคมีที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รัฐบาลควรที่จะพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงการสนับสนุนให้มีการผลิตบุคลากรทั้งในด้านวิศวกรและช่างเทคนิคต่างๆ ให้พอเพียงต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมต่อไป

6. ปัจจุบันปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมนับว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน ทั้งยังมีผลต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคตด้วย ดังนั้นเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ประชาชน รัฐบาลจึงควรที่จะต้องมีการดูแลและตรวจสอบในเรื่องของความปลอดภัยและมลภาวะ

ของอุตสาหกรรมต่างๆ รวมถึงอุตสาหกรรมปิโตรเคมีที่มีการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิต ซึ่งก่อให้เกิดมลพิษจากสารเคมีและกากของเสีย โดยการกำหนดกฎเกณฑ์และมาตรการในเรื่องของมลภาวะและความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมนี้อย่างต่อเนื่องในอนาคต

จากการศึกษาข้างต้นแม้จะพบว่าจะมีปัญหาในการศึกษาหลายๆเรื่อง ทั้งในด้านของข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต การประเมินราคาตลาดและราคาเงาที่ใช้ในการคำนวณ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาเกี่ยวกับอุตสาหกรรมปิโตรเคมีก็ยังมีประเด็นต่างๆที่น่าสนใจศึกษาอีกมากมาย ที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจในอุตสาหกรรมปิโตรเคมีและอุตสาหกรรมต่อเนื่องดียิ่งขึ้น รวมถึงแนวทางในการวางนโยบายต่างๆที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่องต่อไป เช่น การศึกษาวิธีการกำหนดราคาที่สอดคล้องกันทั้งระบบ ที่จะอำนวยให้อุตสาหกรรมปิโตรเคมีของไทยและอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่างๆ สามารถแข่งขันทางด้านราคาในตลาดโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาเรื่องความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมปิโตรเคมีไทยในภูมิภาคอาเซียน ภายใต้ข้อตกลงของเขตการค้าเสรีอาเซียน (Asean Free Trade Area : AFTA) รวมถึงการศึกษาเรื่องสู่ทางการขยายตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีของไทยไปยังภูมิภาคอื่นๆ เพื่อแสวงหาตลาดใหม่ที่จะรองรับกำลังการผลิตที่จะมีการขยายตัวต่อไป เป็นต้น